

Hallituksen esitys Eduskunnalle ammattikorkeakoulujen tutkintojärjestelmän kehittämiseksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan ammattikorkeakoulujen tutkintojärjestelmää kehitettäväksi siten, että osalla ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista on mahdollisuus työelämässä saavutetun kokemuksen jälkeen syventää omaa ammatillista osaamistaan jatkamalla opintoja ja suorittamalla tutkinto ammattikorkeakoulussa. Ammattikorkeakoulussa suoritettavia tutkintoja olisivat ammattikorkeakoulututkinnot ja ylempät ammattikorkeakoulututkinnot. Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavat opinnot olisivat mahdollisia kaikilla koulutusaloilla ja kaikissa ammattikorkeakouluissa tarpeen mukaan verkostoitumalla.

Tutkintojärjestelmän kehittämiseksi ehdotetaan muutettaviksi tutkintoja ja niiden perusteita, koulutusohjelmia ja opiskeluoikeutta koskevia ammattikorkeakoululain säännöksiä.

Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen rahoituksessa noudatettaisiin samoja perusteita kuin ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen rahoituksessa. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin tehtäisiin tästä aiheutuvat muutokset.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä elokuuta 2005. Uusien ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavien koulutusohjelmien ja niiden opetussuunnitelmien valmistelu vaatii riittävästi aikaa. Sen vuoksi ehdotetaan, että ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtava koulutus voidaan lain tultua voimaan aloittaa opetusministeriön päätöksellä niillä aloilla ja niissä ammattikorkeakouluissa, jotka ovat olleet mukana ammattikorkeakoulun jatkotutkinnon kokeilussa.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Nykyinen tutkintojärjestelmä

Ammattikorkeakoulututkinto

Perussäännökset ammattikorkeakoulussa annettavasta koulutuksesta sisältyvät ammattikorkeakoululain (351/2003) 17 §:ään. Ammattikorkeakoulussa annetaan sille määrätyn koulutustehtävän rajoissa korkeakoulututkintoon johtavaa opetusta, ammatillisia erikoistumisopintoja ja muuta aikuiskoulutusta sekä avointa ammattikorkeakouluopetusta. Ammattikorkeakoulun koulutustehtävässä määrätään muun ohella ammattikorkeakoulun toimiala. Ammattikorkeakoulun toimiala määrätään ammattikorkeakoulun koulutustehtävässä ammattikorkeakoulusta annetun valtioneuvoston asetuksen (352/2003), jäljempänä *ammattikorkeakouluasetus*, 1 §:n mukaan käyttämällä seuraavia koulutusaloja: humanistinen ja kasvatustieteiden ala, luonnontieteiden ala, tekniikan ja liikenteen ala, luonnonvara- ja ympäristöala, sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala sekä matkailu-, ravitsemis- ja talousala.

Ammattikorkeakoululain 18 §:ään sisältyvät perussäännökset ammattikorkeakoulututkinnoista. Ammattikorkeakoulututkinto on korkeakoulututkinto. Ammattikorkeakoulututkintojen asemasta korkeakoulututkintojen järjestelmässä ja ammattikorkeakoulututkinnon tuottamasta kelpoisuudesta julkiseen virkaan tai tehtävään säädetään korkeakoulututkintojen järjestelmästä annetussa asetuksessa (464/1998). Kun julkiseen virkaan tai tehtävään vaaditaan korkeakoulututkinto, korkeakoulussa suoritettu tutkinto, korkeakoulun loppututkinto tai alempi korkeakoulututkinto, tämän kelpoisuusvaatimuksen täyttää asetuksen 10 §:n mukaan myös henkilö, joka on suorittanut ammattikorkeakoulututkinnon.

Ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen rakenteesta ja tutkintotavoitteista sekä muista opintojen perusteista säädetään ammattikorkeakouluasetuksessa ja määrätään

sen nojalla ammattikorkeakoulun tutkintosäännössä.

Ammattikorkeakoulututkintoon johtavat opinnot järjestetään ammattikorkeakoululain 19 §:n mukaan koulutusohjelmina. Opetusministeriö päättää koulutusohjelmista ammattikorkeakoulun esityksestä. Ammattikorkeakoulu päättää koulutusohjelmien opetussuunnitelmista sen mukaan kuin ammattikorkeakoulun tutkintosäännössä määrätään.

Koulutusohjelmat ovat ammattikorkeakouluasetuksen 6 §:n mukaan ammattikorkeakoulun suunnittelemissa ja järjestämissä opintokokonaisuuksia, jotka suuntautuvat johonkin työelämän ammatillista asiantuntemusta edellyttävään tehtäväalueeseen ja sen kehittämiseen. Koulutusohjelmassa voi olla suuntautumisvaihtoehtoja. Koulutusohjelmaa koskevan esityksen yhteydessä ammattikorkeakoulu selvittävät muun ohella, miten aloite koulutusohjelman suunnitteluun on syntynyt ja mitkä ammattikorkeakoulun ulkopuoliset tahot ovat olleet mukana suunnittelussa sekä miten uusi koulutusohjelma täydentää ammattikorkeakoulun olemassa olevaa tarjontaa ja mikä on alan osaamistaso ammattikorkeakoulussa. Ammattikorkeakouluissa on neuvottelukuntia, jotka tavallisesti asetetaan joko ammattikorkeakoulussa olevaa koulutusala tai koulutusohjelmaa varten. Neuvottelukunnat ovat ammattikorkeakoulun ja sen toimialueen elinkeino- ja työelämän yhteistyöelimiä ja niiden tehtävänä on avustaa ammattikorkeakoulua koulutuksen kehittämisessä. Opetusministeriö päättää koulutusohjelmista siten, että päätöksestä käy ilmi koulutusohjelman nimi, tarvittaessa suuntautumisvaihtoehdot, koulutusala, tutkinto ja tutkintonimike, koulutusohjelman laajuus opintopisteinä sekä harjoittelun laajuus. Koulutusohjelmat voidaan päättää myös määräajaksi.

Koulutusohjelmien ja niiden opetussuunnitelmien tulee ammattikorkeakoululain 19 §:n 2 momentin mukaan olla laajuudeltaan vähintään kolmen ja enintään neljän lukuvuoden päätoimisten opintojen mittaisia. Erityisestä syystä tutkinto voi olla neljäkin vuotta

laajempi.

Yhtenäistä, yleisesti hyväksyttyä nimeä suomalaisissa ammattikorkeakouluissa suoritettaville tutkinnoille ei ole onnistuttu löytämään. Sen vuoksi lain 18 §:n 3 momentissa säädetään, että ammattikorkeakoulussa suoritettuun ammattikorkeakoulututkintoon liitetään asianomaisen koulutusalan nimi sekä tutkintonimike ja tarvittaessa lyhenne AMK. Tutkinnoista säädetään tarkemmin ammattikorkeakouluasetuksen 3 §:ssä, jonka mukaan ammattikorkeakoulututkintoja eri koulutusaloilla ovat:

- humanistisella ja kasvatusalalla humanistisen alan ammattikorkeakoulututkinto, johon liitetään koulutusohjelman mukaan tutkintonimike viittomakielentulkki (AMK) tai yhteisöpedagogi (AMK);

- kulttuurialalla kulttuurialan ammattikorkeakoulututkinto, johon liitetään koulutusohjelman mukaan tutkintonimike artonomi (AMK), kulttuurituottaja (AMK), kuvataiteilija (AMK), konservaattori (AMK), medianomi (AMK), muotoilija (AMK); musiikki-pedagogi (AMK), muusikko (AMK), tanssinopettaja (AMK), teatteri-ilmaisun ohjaaja (AMK) tai vestonomi (AMK); sekä

- liiketalouden ammattikorkeakoulututkinto, johon liitetään koulutusohjelman mukaan tutkintonimike tradenomi;

- yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalla liiketalouden ammattikorkeakoulututkinto, johon liitetään koulutusohjelman mukaan tutkintonimike tradenomi;

- luonnontieteiden alalla liiketalouden ammattikorkeakoulututkinto, johon liitetään koulutusohjelman mukaan tutkintonimike tradenomi;

- tekniikan ja liikenteen alalla tekniikan ammattikorkeakoulututkinto, johon liitetään koulutusohjelman mukaan tutkintonimike insinööri (AMK) tai laboratorioanalyytikko (AMK); sekä

- merenkulun ammattikorkeakoulututkinto, johon liitetään koulutusohjelman mukaan tutkintonimike merikapteeni (AMK);

- luonnonvara- ja ympäristöalalla luonnonvara-alan ammattikorkeakoulututkinto, johon liitetään koulutusohjelman mukaan tutkintonimike agrologi (AMK), hortonomi (AMK), iktyonomi (AMK), metsätalousinsinööri (AMK) tai ympäristösuunnittelija (AMK);

- sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto, johon liitetään koulutusohjelman mukaan tutkintonimike apuvälineteknikko (AMK), bioanalyytikko (AMK), ensihoitaja (AMK), fysioterapeutti (AMK), geronomi (AMK), hammasteknikko (AMK), jalkaterapeutti (AMK), kuntoutuksen ohjaaja (AMK), kätilö (AMK), naprapaatti (AMK), optometristi (AMK), osteopaatti (AMK), röntgenhoitaja (AMK), sairaanhoitaja (AMK), sosionomi (AMK), suuhygienisti (AMK), terveydenhoitaja (AMK) tai toimintaterapeutti (AMK);

- kauneudenhoitoalan ammattikorkeakoulututkinto, johon liitetään koulutusohjelman mukaan tutkintonimike estenomi (AMK); sekä

- liikunnan ammattikorkeakoulututkinto, johon liitetään koulutusohjelman mukaan tutkintonimike liikunnanohjaaja (AMK); sekä

- matkailu-, ravitsemis- ja talousalalla matkailu- ja ravitsemisalan ammattikorkeakoulututkinto, johon liitetään koulutusohjelman mukaan tutkintonimike restonomi (AMK).

Ammatilliset erikoistumisopinnot

Ammatilliset erikoistumisopinnot ovat ammattikorkeakouluasetuksen 12 §:n mukaan ammattikorkeakoulututkintoon pohjautuvia ammatillisiin jatkotutkintoihin johtavia tai muita laajoja täydennyskoulutusohjelmia. Ammatillisten erikoistumisopintojen laajuus on 30–60 opintopistettä. Erityisestä syystä opetusministeriö voi vahvistaa opintojen laajuuden 60 opintopistettä laajemmaksikin. Ammatillisiin jatkotutkintoihin johtavia erikoistumisopintoja ei ammattikorkeakouluissa ole otettu käyttöön.

Ammatillisten erikoistumisopintojen asemasta korkeakoulututkintojen järjestelmässä säädetään korkeakoulututkintojen järjestelmästä annetun asetuksen 12 ja 14 §:ssä. Ammattikorkeakoulun järjestämät erikoistumisopinnot voidaan arvioida ammattikorkeakoulun hakemuksesta ja Korkeakoulujen arviointineuvoston suorittaman arvioinnin perusteella hyväksyä rekisteriin merkittäviksi erikoistumisopinnoiksi.

Ammattikorkeakoulun jatkotutkinnon kokeilu

Ammattikorkeakoulujen jatkotutkintojen tarvetta koskeva keskustelu alkoi järjestelmällisemmin vuonna 1997. Tutkintojärjestelmää pidettiin keskeneräisenä, koska ammattikorkeakouluissa ei ollut ammattikorkeakoulututkinnon jälkeistä tutkintoon johtavaa jatkokoulutusväylää. Katsottiin, että myös ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneilla tulee olla käytettävissään monipuoliset täydennys- ja jatko-opinnot. Valtioneuvoston vuosille 1999–2004 hyväksymän koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman mukaan ammattikorkeakoulujen tutkintojärjestelmää tuli kehittää vastaamaan työelämän kehittämistarpeita ottaen huomioon myös tutkintorakenteiden kansainvälinen kehitys. Kehittämissuunnitelman mukaan ammattikorkeakoulujen 40–60 opintoviikon laajuiset jatkotutkinnot tuli käynnistää asteittain muutamilla aloilla, joilla työelämän tarpeet sitä edellyttivät. Kehittämissuunnitelman pohjalta valmistelua jatkettiin ja se johti vuonna 2001 kokeilua koskevan hallituksen esityksen (HE 21/2001 vp) antamiseen eduskunnalle.

Ammattikorkeakoulun jatkotutkinnon kokeilusta annettu laki (645/2001) tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002. Laki on määräaikainen ja se on voimassa 31 päivään heinäkuuta 2005. Ammattikorkeakoulun jatkotutkintoon johtavien opintojen tarkoituksena on lain 3 §:n mukaan ammattikorkeakoulututkinnon ja työelämän kehittämisen asettamien vaatimusten pohjalta antaa riittävä tieto- ja taitoperusta sekä valmiudet erityistä asiantuntemusta vaativissa työelämän kehittämis- ja muissa tehtävissä toimimista varten.

Lain 4 ja 5 §:ään sisältyvät kokeilulupaa sekä kokeiluluvan myöntämisen edellytyksiä ja kokeiluhakemuksen arviointia koskevat säännökset. Opetusministeriö voi 4 §:n mukaan myöntää luvan kokeiluun ammattikorkeakoulun hakemuksesta ja korkeakoulujen arviointineuvoston ehdotuksen perusteella. Luvan myöntäessään opetusministeriö päättää jatkotutkintoon johtavasta koulutusohjelmasta, sen nimestä, koulutusohjelman laajuudesta ja aloituspaikkojen määrästä sekä mahdollisista muista ehdoista.

Kokeiluluvan myöntämisen edellytyksenä

lain 5 §:n mukaan on, että ammattikorkeakoulusta on valmistunut ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita henkilöitä asianomaisella tai jatkotutkinto-opintoja tukevalla koulutusosalalla, että ammattikorkeakoulu on järjestänyt ammatillisia erikoistumisopintoja asianomaisella tai jatkotutkinto-opintoja tukevalla koulutusosalalla ja että ammattikorkeakoulussa on asianomaisella alalla yliopettajat, jotka voivat ottaa vastatakseen jatkotutkinto-opinnoista ja jotka täyttävät yliopettajien tohtorin tai lisensiaatin tutkintoa taikka taiteellisia ansioita koskevat ammattikorkeakouluopinnoista annetussa asetuksessa (256/1995) säädetyt kelpoisuusvaatimukset. Kokeilulupahakemusten arvioinnissa otetaan huomioon koulutuksen laatutaso, kokeiluhankkeen tavoitteet, koulutus- ja työvoimatarve, yhteydet työelämään, tutkimus- ja kehitystyö asianomaisella tai jatkotutkinto-opintoja tukevalla koulutusosalalla sekä se, että kokeiluista muodostuu alueellisesti ja kieliryhmittäin tasapainoinen kokonaisuus.

Lain 6 §:ssä säädetään kelpoisuudesta jatkotutkinto-opintoihin. Ammattikorkeakoulun jatkotutkintoa opiskelemaan voidaan ottaa henkilö, joka on suorittanut soveltuvan ammattikorkeakoulututkinnon tai muun soveltuvan korkeakoulututkinnon ja jolla on vähintään kolmen vuoden työkokemus asianomaiselta alalta tutkinnon suorittamisen jälkeen.

Jatkotutkintoon johtavat koulutusohjelmat ovat lain 7 §:n mukaan laajuudeltaan 40–60 opintoviikkoa sen mukaan kuin opetusministeriö kokeiluluvan yhteydessä päättää. Ammattikorkeakoulun on järjestettävä jatkotutkintoon johtavat opinnot niin, että ne voidaan suorittaa myös työn ohessa. Jatkotutkintoon johtavan koulutusohjelman opetussuunnitelma on 8 §:n mukaan laadittava niin, että se sisältää 20–40 opintoviikkoa ammattikorkeakoulun järjestämiä, jatkotutkinnon alaan kuuluvia syventäviä opintoja ja opinnäyteytönä 20 opintoviikon laajuisen työelämän kehittämistehtävän.

Ammattikorkeakoulut esittivät yhteensä 53 kokeilulupahakemusta, joista 36 täytti korkeakoulujen arviointineuvoston asettamat laatuvaatimukset. Arvioinnin pohjalta opetusministeriö myönsi ensimmäiset kokeiluluvat 6 päivänä helmikuuta 2002. Päätöksessä pyrittiin kielelliseen ja alueelliseen tasapai-

noisuuteen.

Yhteensä 20 ammattikorkeakoulua sai kokeiluluvan kuuteen eri koulutusohjelmaan. Kokeiluluvat myönnettiin koko kokeilukaudeksi vuosille 2002—2005. Kokeilua on täy-

dennetty vuosittain 300 aloituspaikan rajoissa. Taulukosta 1 selviävät kokeilussa mukana olevat koulutusohjelmat sekä kokeiluluvan saaneet ammattikorkeakoulut.

Taulukko 1. Jatkotutkintokokeilun koulutusohjelmat ja kokeiluluvan saaneet ammattikorkeakoulut

Koulutusala	Koulutusohjelma	Ammattikorkeakoulu
Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	Pk-sektorin yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen jatkokoulutusohjelma	Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulu, Lahden ammattikorkeakoulu, Mikkelin ammattikorkeakoulu, Tampereen ammattikorkeakoulu sekä yhteiskokeiluna Keski-Pohjanmaan, Satakunnan, Seinäjoen ja Vaasan ammattikorkeakoulut.
Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	Ikääntyvien ja pitkäaikaispotilaiden hoidon jatkokoulutusohjelma	Helsingin ammattikorkeakoulu, Pirkanmaan ammattikorkeakoulu, Satakunnan ammattikorkeakoulu, Turun ammattikorkeakoulu ja Svenska yrkeshögskolan*.
	Terveystieteiden edistämisen ja ehkäisevän työn jatkokoulutusohjelma	Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Kymenlaakson ammattikorkeakoulu, sekä yhteiskokeiluna Kemi-Tornion, Oulun seudun ja Rovaniemen ammattikorkeakoulut
	Sosiaalialan jatkokoulutusohjelma	Diakonia-ammattikorkeakoulu sekä yhteiskokeiluna Seinäjoen ja Kemi-Tornion ammattikorkeakoulut
Tekniikka ja liikenne	Korjaus- ja täydennysrakentamisen jatkokoulutusohjelma	Hämeen ammattikorkeakoulu, Oulun seudun ammattikorkeakoulu ja Svenska yrkeshögskolan*.
Tekniikka ja liikenne sekä sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	Hyvinvointitekniikan jatkokoulutusohjelma	Hämeen ammattikorkeakoulu, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Savonia ammattikorkeakoulu ja Satakunnan ammattikorkeakoulu.

* Koulutus ei käynnistynyt Svenska yrkeshögskolanissa vähäisen hakijamäärän vuoksi. Tämän sijasta aloituspaikat siirrettiin ikääntyvien ja pitkäaikaispotilaiden hoidon jatkokoulutusohjelmaan lukuvuonna 2004—2005.

Opetusministeriö æetti keväällä 2002 lain 12 §:n mukaan kokeilujen seuranta- ja koordinaatiotyötä varten työryhmän, jossa on opetusministeriön lisäksi edustus asianomaisista ammattikorkeakouluista, opettaja- ja opiskelijajärjestöistä sekä työelämän osapuolten edustus. Seuranta- ja koordinaatioryhmän ta-

voitteena on seurata kokeilun koulutusohjelmien ja opiskelijamäärien kehitystä, raportoida kokeilun etenemistä ja tehdä opetusministeriölle kokeilua koskevia ehdotuksia. Lisäksi ryhmä voi tehdä kokeilun aikana aloitteita kokeilun laajentamisesta erityisesti syystä uusiin yksiköihin tai muihin koulutus-

ohjelmiin kokeiluun valituilla aloilla.

Seuranta- ja koordinaatioryhmä on järjestänyt useita valtakunnallisia seminaareja ja tuottanut kaksi julkaisua kokeilusta.

Seuranta- ja koordinaatioryhmä esitti syksyllä 2002, että kokeilua laajennettaisiin ja mukaan otettaisiin osaamisen koulutusohjelma tekniikan alalle. Laajennus oli mahdollinen, sillä vuoden 2003 kokonaismäärästä oli

jätetty täyttämättä 100 aloituspaikkaa.

Opetusministeriö antoi ammattikorkeakouluille täydennyshakua koskevat ohjeet syksyllä 2002. Ammattikorkeakouluilta tuli 18 hakemusta, joista 14 täytti Korkeakoulujen arviointineuvoston laatuvaatimukset. Opetusministeriö myönsi kokeilun täydentämistä koskevat kokeiluluvat helmikuussa 2003 kolmeen eri koulutusohjelmaan (taulukko 2).

Taulukko 2. Jatkotutkintokokeilun täydennysshaun koulutusohjelmat ja kokeiluluvan saaneet ammattikorkeakoulut

Koulutusala	Koulutusohjelma	Ammattikorkeakoulu
Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	Terveyden edistämisen ja ehkäisevän työn jatkokoulutusohjelma	Etelä-Karjalan ammattikorkeakoulu sekä yhteisenä kokeiluna Laurea- ja Diakonia-ammattikorkeakoulut.
	Sosiaalialan jatkokoulutusohjelma	Helsingin ammattikorkeakoulu
Tekniikka ja liikenne	Osaamisen johtamisen koulutusohjelma	Hämeen ammattikorkeakoulu, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu sekä yhteiskokeiluna Kajaanin ja Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulut.

Jatkotutkintoon johtaviin koulutusohjelmiin oli luvuvuonna 2002—2004 yhteensä 1 312 hakijaa, joista laissa määritellyt kriteerit täyttyivät 900 hakijalla. Lopullisen opiskelijavalinnan teki kukin ammattikorkeakoulu omien vaatimustensa perusteella. Opiskelupaikan vastaanottaneita oli yhteensä 706. Ensimmäisenä luvuvuotena eniten kiinnostusta herättivät pk-sektorin yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen, sosiaalialan sekä terveyden edistämisen ja ehkäisevän työn koulutusohjelmat. Vähiten hakijoita oli ikääntyvien ja pitkäaikaispotilaiden hoidon sekä korjaus- ja täydennysrakentamisen koulutusohjelmiin.

Jatkotutkinto-opintoihin on myönnetty vuosittain 300 aloituspaikkaa eli koko kokeilukauden aikana 900 aloituspaikkaa.

Jatkotutkintoon johtava opetus on lain 10 §:n mukaan opiskelijalle maksutonta.

Jatkotutkinto-opintoihin noudatetaan lain 9 §:n mukaan ammattikorkeakoulun jatkotutkinnon kokeilusta annetun lain lisäksi sovel-

tuvin osin ammattikorkeakoululain ja ammattikorkeakouluasetuksen säännöksiä. Jatkotutkintoon johtavan koulutuksen rahoituksessa noudatetaan lain 11 §:n mukaan, mitä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (635/1998) ja sen nojalla ammattikorkeakoulujen ammatillisten erikoistumisopin-
tojen rahoituksesta säädetään.

1.2. Kansainvälinen kehitys

Kesäkuussa 1999 Suomen ja 28 muun Euroopan maan opetusministerit allekirjoittivat niin sanotun Bolognan julistuksen, joka tähtää eurooppalaisen korkeakoulutusalueen luomiseen vuoteen 2010 mennessä. Tavoitteena on eurooppalaisen korkeakoulutuksen kilpailukyvyn vahvistaminen sekä Euroopassa että sen ulkopuolella. Julistuksen mukaan tavoitteeseen pyritään muun muassa siirtymällä kaksiportaiseen tutkintorakenteeseen. Bolognan julistus ei ole oikeudellisesti sitova asiakirja, mutta se on viitoittanut tutkintojär-

jestelmien uudistamista useissa Euroopan maissa.

Bolognan julistuksen mukainen kehitys on lähtenyt eri Euroopan maissa nopeasti käyntiin. Valtaosassa julistuksen allekirjoittaneista maista kaksiportainen tutkintorakenne on otettu tai ollaan ottamassa käyttöön.

Euroopassa pidetään opiskelijoiden liikkuvuuden lisäämistä tärkeänä poliittisena tavoitteena. Lissabonissa huhtikuussa 1997 tehdyllä yleissopimuksella korkea-asteen koulutusta koskevien tutkintojen tunnustamisesta Euroopan alueella pyritään edistämään opiskelijoiden liikkuvuutta. Yleissopimuksella pyritään myös helpottamaan sopimuspuolten korkeakoulujen opiskelijoiden pääsyä osallisiksi muiden sopimuspuolten koulutusresursseista erityisesti helpottamalla heidän pyrkimyksiään jatkaa opintojaan tai suorittaa opintojakso toisten sopimuspuolten korkeakouluissa. Eduskunta hyväksyi lokakuussa 2002 yleissopimuksen ja sen voimaansaattamista koskevan lakiehdotuksen (EV 127/2002 vp; laki 877/2002). Yleissopimus tuli Suomen osalta voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2004.

Korkeakoulutus on viimeksi kuluneen kolmen vuosikymmenien aikana laajentunut ja samalla erilaistunut sisällöltään kaikissa EU-jäsenmaissa. Opiskelijamäärien noustessa opiskelija-aines on tullut entistä heterogeenisemmäksi ja sen myötä on syntynyt tarve luoda eri tavoin suuntautuneita korkeakouluja ja koulutusohjelmia. Samaan aikaan on pyritty vähentämään hallinnollisia ja muodollisia eroja eri tavoin profiloituneiden instituutioiden ja tutkintojen välillä. Tämä on johtanut muun muassa siihen, että yhä harvemmin tutkintonimikkein erotellaan, onko tutkinto suoritettu yliopistossa vai ammatillisesti suuntautuneessa korkeakoulussa.

Korkeakoululaitoksen rakenteet ovat eri Euroopan maissa hyvinkin erilaiset. Samoin eurooppalaiset tutkintojärjestelmät poikkeavat edelleen toisistaan. Yhä yleisemmäksi on kuitenkin kehittymässä Bolognan julistuksen mukainen kaksivaiheinen tutkintorakenne. Yleisesti ensimmäisen vaiheen tutkinto (bachelor-taso) on kolmi- tai nelivuotinen. Toinen vaihe on bachelor-tasoisien tutkinnon päälle rakentuva vuoden tai kahden mittainen jatkotutkinto (master-taso). Tutkintorakenteita kehitetään samojen suuntaviivojen mukai-

sesti sekä yliopistollisessa että ammatillisesti suuntautuneessa korkeakoulutuksessa.

Seuraavassa tarkastellaan meitä järjestelmältään lähimmin muistuttavia maita, Saksa; Hollantia ja Norjaa.

Saksa

Saksan ammattikorkeakoulujärjestelmä luotiin 1960-luvun lopulla. Rakenteellisesti se eriytettiin selvästi yliopistolaitoksesta. Tutkintojen rakenteet, opintojen sisällöt ja tutkintonimikkeet rakennettiin eri pohjalta.

Saksan yliopistoissa suoritetaan perinteisen tutkintorakenteen mukaisia neljä- tai viisivuotisia Diplom- ja Magister-tutkintoja ja ammattikorkeakouluissa (*Fachhochschule*) nelivuotisia (FH)-tutkintoja. Näiden rinnalla on vuodesta 1998 lähtien ollut mahdollista käynnistää uusimuotoisia bachelor- ja master-tutkintoja sekä yliopistoissa että ammattikorkeakouluissa. Bachelor-tutkintoon johtava koulutus kestää 3–4 vuotta ja master-tutkintoon johtava koulutus 1–2 vuotta.

Saksassa on osavaltioiden päätöksillä päätetty siirtyä bachelor-master tutkintorakenteeseen vuoteen 2010 mennessä kuitenkin siten, että perinteisen tutkintorakenteen mukainen koulutus on myös tulevaisuudessa mahdollista.

Hollanti

Samoin kuin Suomessa Hollannissakin tieteellinen ja ammatillinen korkeakoulutus on eriytetty toisistaan. Hollannissa ammattikorkeakoulut synnyttiin hallinnollisilla päätöksillä vuonna 1986, jolloin säädettiin laki korkeammasta ammatillisesta koulutuksesta. Perinteisestä tieteellisestä koulutuksesta (*wetenschappelijk onderwijs WO*) vastaavat yliopistot ja korkeimmasta ammatillisesta koulutuksesta (*hoger beroepsonderwijs HBO*) ammattikorkeakoulut (*Hogeschulen HBO*).

Ammattikorkeakoulut tarjosivat Hollannissa vuoteen 2002 opintoja, jotka johtivat bachelor-tasoiseen tutkintoon. Hollannin ammattikorkeakoulut ovat kuitenkin 1990-luvulta lähtien tarjonneet myös ammatillisia master-tasoiseen tutkintoon johtavia opintoja, jotka eivät alkuun olleet valtion tunnustamia. Vuonna 2002 Bolognan prosessin myötä otettiin sekä yliopistollisessa että ammatilli-

nessa korkeakoulutuksessa käyttöön kaksivaiheinen tutkintojärjestelmä. Yliopistoissa ensimmäisen vaiheen muodostaa kolmivuotinen bachelor-tutkinto ja toisen vaiheen vähintään vuoden pituinen master-tutkinto. Ammattikorkeakoulujen bachelor-tutkinto on Hollannissa nelivuotinen ja se tähtää suoraan työelämään. Ammattikorkeakoulut järjestävät myös master-tutkintoon johtavaa koulutusta, jota kehitetään perustutkinnon suorittaneiden ammatillisena jatkotutkintona.

Norja

Norjan korkeakoululaitos muodostuu yliopistoista ja korkeakouluista (*högskoler*). Korkeakoulusektorin instituutiot vastaavat monin osin suomalaisia ammattikorkeakouluja. Norjassa korkeakoululaitosta on voimakkaasti kehitetty viime vuosien aikana vastaamaan muun muassa eurooppalaisen yhteistyön haasteisiin. Osana uudistusta tutkintorakenteet muuttuvat sekä yliopistoissa että korkeakouluissa Bolognan mallin mukaisiksi. Ensimmäisen vaiheen tutkinto on kolmivuotinen bachelor-tason tutkinto, jonka päälle kaksivuotiset master-tasoiset tutkinnot rakentuvat. Norjan uudistuksessa on pidetty tärkeänä, että maahan syntyy myös perinteisistä yliopistollisista master-tutkinnoista poikkeavia samantasoisia ohjelmia, jotka olisivat enemmän suoraan työelämän tarpeisiin suunnattuja.

1.3. Nykytilan arviointi

Ammattikorkeakouluissa opiskeli vuonna 2003 AMKOTA-tietokannan mukaan noin 129 000 opiskelijaa. Eniten opiskeltiin tekniikan ja liikenteen alaa, jossa opiskelijoita oli yli 43 000. Seuraavina olivat yhteiskuntatieteellinen, liiketaloudellinen ja hallinnollinen ala (noin 26 900 opiskelijaa) sekä sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala (noin 26 500 opiskelijaa). Pienimmän ryhmän muodostivat humanistisen ja kasvatustieteiden opiskelijat (noin 1 300). Ammattikorkeakoulututkintoja suoritettiin vuonna 2003 noin 20 500. Ammattikorkeakoulututkinnot ovat löytäneet työelämäläheisinä korkeakoulututkintoina paikkansa suomalaisessa koulutusjärjestelmässä. Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet ovat myös työllistyneet hyvin. Am-

mattikorkeakoulututkinnon vuosina 1998—2002 suorittaneista oli vuoden 2002 lopussa työllistynyt 81,7 prosenttia. Työttöminä valmistuneista oli 7,9 prosenttia. Ammattikorkeakoulututkintoja arvostetaan myös elinkeino- ja työelämässä.

Ammattikorkeakoulun jatkotutkinnon kokeilusta annetussa laissa tarkoitettuun jatkotutkintoon johtavien opintojen lisäksi ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneilla on mahdollisuus hakeutua vain ylempään korkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin yliopistossa. Yliopistokoulutukseen hyväksyttiin vuonna 2002 noin 21 300 uutta opiskelijaa, joista noin 1 600 opiskelijalla eli 7,6 prosentilla oli pohjakoulutuksena ammattikorkeakoulututkinto. Ammattikorkeakouluissa jatkotutkintoon johtavien opintojen aloituspaikkamäärä on vähäinen ja opintoja voi harjoittaa vain muutamissa koulutusohjelmissä. Ammattikorkeakoulun jatkotutkintoja suoritettiin vuoden 2004 loppuun mennessä noin 60. Yliopistossa suoritettavat ylempään korkeakoulututkintoon johtavat opinnot ovat teollisesti suuntautuneita ja ammattikorkeakoulussa suoritettujen opintojen hyväksilukeminen on ongelmallista. Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet tarvitsevat ammatillisen osaamisensa syventämiseen oman jatko-opintoväylän ammattikorkeakoulussa.

Viime vuosina korkeakoulujen kansainvälisen opiskelijavaihdon ja korkeakoulujen välisen opetustyhteistyön painopiste on ollut siirtymässä master-tasolle. Keskeinen eurooppalainen korkeakoulujen välinen opiskelijavaihto- ja koulutusyhteistyöohjelma Erasmus Mundus on kokonaan suunnattu master-tasolle.

Elinkeino- ja työelämä kehittyä ja muuttuu jatkuvasti ja samalla vaatimukset ammatillisesta osaamisesta kasvavat ja monipuolistuvat. Elinkeino- ja työelämän edustajat ovat olleet mukana ammattikorkeakoulun jatkotutkinnon kokeilussa suunnittelemassa, ohjaamassa ja arvioimassa koulutusta. Ammattikorkeakoulujen ja työelämän alueelliset verkostot ovat kehittyneet ja tiivistyneet.

Ammattikorkeakoulujen opettajat ovat nykyisin joko soveltuvan ylempään korkeakoulututkinnon taikka soveltuvan lisensiaatin tai tohtorin tutkinnon yliopistossa suorittaneita. Ammattiopintoja järjestäviltä opettajilta vaaditaan lisäksi kolmen vuoden käytännön ko-

kemus tutkintoa vastaavissa tehtävissä. Tieteellisesti suuntautunut yliopistollinen koulutus ei välttämättä ole kaikissa tapauksissa paras koulutus pohja ammatillisiin asiantuntija-tehtäviin kouluttavissa ammattikorkeakouluissa. Jatkotutkintojen kehittäminen ylempään korkeakoulututkinnon tasoisiksi tutkinnoiksi tekisi mahdolliseksi sen, että ammattikorkeakoulut voisivat nimittää tai ottaa lehtorin tehtäviin myös tällaisen tutkinnon suorittaneita. Erityisesti ammatillisen koulutuksen tietä ammattikorkeakouluopinnoissa edenneitten osalta tällaiset jatko-opinnot voisivat tuottaa myös opettajia ammatilliseen koulutukseen, jossa pätevistä opettajista on jatkuvasti puutetta.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi

Ammattikorkeakoulututkintoja on tähän mennessä suoritettu kaikkiaan noin 120 000 ja niitä arvioidaan tulevaisuudessa suoritettavan vuosittain noin 26 000. Esityksen tavoitteena on ammattikorkeakoulun jatkotutkinnon kokeilusta saadut kokemukset ja kansainvälinen kehitys huomioon ottaen kehittää ammattikorkeakoulujen tutkintojärjestelmää siten, että työelämän kasvavat ja muuttuvat tarpeet, ammattikorkeakouluopiskelijoiden omat odotukset jatko-opintojen suhteen ja ammattikorkeakoulujen mahdollisuudet kehittyä työelämälaheisenä korkeakouluna tulevat otetuiksi huomioon.

Työelämässä menestyminen perustuu osaamiseen. Työelämän osaamisvaatimukset muuttuvat jatkuvasti siten, että muodostuu kokonaan uusia työelämän tarvitsemia osaamisalueita ja syntyy tarvetta aiempaa syvällisempään ja eri alojen osaamistarpeita yhdistävään osaamiseen. Myös Suomessa on jatkuvasti huolehdittava kilpailukyvyn säilyttämisestä muihin kilpailijamaihin verrattuna. Esityksen tavoitteena on, että ammattikorkeakoulut voivat omalta osaltaan huolehtia siitä, että eri alojen työelämatarpeet tulevat huomioon otetuiksi.

Esityksellä pyritään vastaamaan myös ammattikorkeakouluopiskelijoiden omiin odotuksiin jatko-opintojen suhteen. Ammattikor-

keakoulututkinnon suorittanut, joka suunnittelee jatko-opintoja, haluaa useimmiten haakeutua sellaisiin jatko-opintoihin, joissa voi syventää omaa ammatillista osaamistaan. Tieteellisesti suuntautuneet yliopisto-opinnot vastaavat näihin tarpeisiin huonosti. Tavoitteena on tämän vuoksi suunnata ammattikorkeakoulujen jatko-opinnot eri aloille ja ammattikorkeakouluihin siten, että ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden mahdollisuudet työelämälaheisiin jatko-opintoihin ovat todellisia.

Pysyvän jatko-opintoväylän muodostaminen ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneille edistää myös ammattikorkeakoulun ja sen omien opettajien osaamista. Ammattikorkeakoulun osaamistason nostaminen vaikuttaa myönteisesti myös kansainväliseen opiskelijavaihtoon. On kuitenkin huolehdittava siitä, että kaikilla ammattikorkeakouluilla tulee olla oikeus jatko-opintojen järjestämiseen, jotta ammattikorkeakouluverkko ei jakaudu tavoitteiltaan eritasoisiksi ammattikorkeakouluiksi.

Jotta ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneilla olisi jatkossa mahdollisuus suorittaa työelämälaheisiä, omaa osaamista syventäviä ja laajentavia sekä työelämässä toimimisen kannalta tarpeellisia opintoja, asiasta on tarpeen säätää pysyvällä tavalla ammattikorkeakoulu laissa.

2.2. Keskeiset ehdotukset

Ammattikorkeakoulujen tutkintojärjestelmää ehdotetaan kehitettäväksi siten, että osalla ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista on mahdollisuus työelämässä saavutetun kokemuksen jälkeen syventää omaa ammatillista osaamistaan jatkamalla opintoja ja suorittamalla tutkinto ammattikorkeakoulussa. Yliopistoissa voidaan suorittaa alempia ja ylempiä korkeakoulututkintoja sekä tieteellisiä, taiteellisia ja ammatillisia jatkotutkintoja. Tieteellisen, taiteellisen ja ammatillisen jatkokoulutuksen pohjana on ylempi korkeakoulututkinto tai muu sitä tasoltaan vastaava koulutus. Yliopistoissa jatkotutkinnon käsitettä käytetään siten eri tarkoituksessa kuin ammattikorkeakoulun jatkotutkinnon kokeilusta annettussa laissa. Sekaantumisvaaran vuoksi jatkotutkinnon käsitteestä luovutettiin ja siirryttiin käyttämään ylempään

ammattikorkeakoulututkinnon käsitettä. Ammattikorkeakoulussa suoritettavia tutkintoja olisivat ammattikorkeakoulututkinnot ja ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot. Ammattikorkeakoulujen ehdotettu tutkintorakenne vastaisi Bolognan prosessin myötä muodostuvaa korkeakoulututkintojen rakennetta.

Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavat opinnot olisivat mahdollisia eri koulutusaloilla ja ammattikorkeakouluissa siten, että ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneilla olisi mahdollisuus työelämäläheisiin jatko-opintoihin ammattikorkeakoulussa. Jatko-opiskelupaikkoja lisätään vuosittain siten, että vuonna 2008 noin 2000 ammattikorkeakoulututkinnon suorittanut aloittaa ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavat opinnot.

Tutkintojärjestelmän kehittämiseksi ehdotetaan muutettaviksi tutkintoja ja niiden perusteita, koulutusohjelmia ja opiskeluoikeutta koskevia ammattikorkeakoululain säännöksiä. Ylemmstä ammattikorkeakoulututkinnosta ja sen perusteista lakiin sisältyisivät perussäännökset. Tutkintoon johtavien opintojen tavoitteista ja rakenteesta säädettäisiin ammattikorkeakouluasetuksessa samaan tapaan kuin ammattikorkeakoulututkinnon osalta. Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot olisivat omaleimaisia ja profiililtaan erilaisia kuin yliopistossa suoritettavat korkeakoulututkinnot.

Ehdotuksen mukaan ylempistä ammattikorkeakoulututkinnoista ja niiden tutkintonimikkeistä säädettäisiin ammattikorkeakoulututkintojen tapaan ammattikorkeakouluasetuksessa. Tutkintonimikkeiden tulisi kuvata ylempiä ammattikorkeakoulututkintoja, jotka ovat omaleimaisia ja profiililtaan erilaisia kuin yliopistossa suoritettavat korkeakoulututkinnot. Asetukseen on tarkoitettu lisätä ylempien ammattikorkeakoulututkintojen tutkintonimikkeiksi ammattikorkeakoulututkintojen tutkintonimikkeiden pohjalta koulutusohjelman mukaan esimerkiksi insinööri (ylempi AMK). Kansainvälisissä yhteyksissä ammattikorkeakoulututkinnosta käytettäisiin tutkintonimikettä *bachelor* ja ylempää ammattikorkeakoulututkinnosta tutkintonimikettä *master* lisättyinä koulutusohjelman nimellä. Myös korkeakoulututkintojen järjestelmästä annettuun asetukseen on tar-

koitus lisätä säännökset ylempistä ammattikorkeakoulututkinnoista ja niiden asemasta korkeakoulututkintojen järjestelmässä. Tarkoituksena on muuttaa asetusta siten, että ylempi ammattikorkeakoulututkinto tuottaa saman kelpoisuuden julkiseen virkaan tai tehtävään kuin ylempi korkeakoulututkinto. On huomattava, että kelpoisuus johonkin yksittäiseen virkaan tai tehtävään määräytyy asianomaista virastoa ja virkaa koskevien kelpoisuussäännösten mukaan.

Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavat opinnot järjestettäisiin koulutusohjelmina. Laajuudeltaan koulutusohjelmat olisivat samat kuin ammattikorkeakoulun jatkokoulutuksen kokeilussa eli vähintään yhden lukuvuoden ja enintään puolentoista lukuvuoden päätoimisten opintojen mittaisia. Päätöksentekomenettely ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavissa koulutusohjelmissä olisi sama kuin ammattikorkeakoulututkintoon johtavissa koulutusohjelmissä, mitä selostetaan yleisperustelujen kohdassa 1.1. Koulutusohjelma valmisteltaisiin ammattikorkeakoulussa ja päätöksen koulutusohjelmasta tekisi opetusministeriö ammattikorkeakoulun esityksestä. Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavat opinnot olisivat mahdollisia kaikilla koulutusaloilla ja kaikissa ammattikorkeakouluissa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että koulutusta järjestettäisiin jokaisessa ammattikorkeakoulussa sen kaikilla koulutusaloilla. Päätettäessä ammattikorkeakoulun tai useamman ammattikorkeakoulun yhdessä esittämästä koulutusohjelmasta erityistä huomiota kiinnitetään ehdotetun koulutuksen tarpeellisuuteen ja koulutusohjelman laatuun. Ammattikorkeakoulu päättäisi koulutusohjelman opetussuunnitelmista itse. Myös jatkokoulutuksen kokeilun kansainvälisessä arvioinnissa ehdotetaan tällaista päätöksentekomenettelyä. Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavat koulutusohjelmat tulisivat saman, lain 8 §:ssä tarkoitetun arviointimenettelyn piiriin kuin muukin laissa tarkoitettu koulutus.

Ammattikorkeakoululakiin lisättäisiin säännökset kelpoisuudesta ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin. Säännökset vastaisivat ammattikorkeakoulun jatkokoulutuksen kokeilusta annetun lain vastaavia säännöksiä. Työkokemusvaatimusta

väljennettäisiin kuitenkin siten, että vain osa siitä tulisi olla hankittu ammattikorkeakoulututkinnon jälkeen.

Ammattikorkeakoulujen opiskelijavalinta järjestetään ammattikorkeakoululain 22 §:n 2 momentin mukaan yhteishaun avulla, jollei valtioneuvoston asetuksella toisin säädetä. Ammattikorkeakoulujen yhteishakujärjestelmästä annetun valtio neuvoston asetuksen (353/2003) 2 §:n mukaan ammattikorkeakoulujen opiskelijavalinta suoritetaan yhteishaun avulla lukuun ottamatta vieraskielistä koulutusta ja aikuiskoulutusta. Ammattikorkeakoulun jatkotutkinnon kokeilussa ammattikorkeakoulu valitsee jatkotutkinto-opiskelijat järjestämänsä erillishaun perusteella. Koska on tarkoituksenmukaista, että ammattikorkeakoulu valitsee opiskelijat myös ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavaan koulutukseen tässä vaiheessa erillishaun perusteella, ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtava koulutus lisättäisiin mainitulla asetuksella säädettäviin poikkeuksiin.

Lain 24 §:n 1 momentin säännökset ammattikorkeakoulututkintoa suorittamaan otetun opiskelijan opiskeluoikeudesta ehdotetaan koskemaan myös opiskelijaa, joka on otettu suorittamaan ylempää ammattikorkeakoulututkintoa. Pykälän 2 momentissa säädetään 1 momentissa tarkoitettuja opintoja suorittamaan otetun opiskelijan opintojen enimmäisajasta. Kokopäiväopiskelijan on suoritettava nämä opinnot viimeistään yhtä vuotta niiden laajuutta pitemmässä ajassa. Opiskelija voi tekemänsä poissaoloilmoituksen perusteella olla poissa yhteensä kahden lukuvuoden ajan. Tätä aikaa ei lasketa opintojen enimmäisaikaan. Muun opiskelijan eli osapäiväisen opiskelijan opintojen enimmäisajan perusteista määrätään ammattikorkeakoulun tutkintosäännössä. Nämä säännökset opintojen enimmäisajasta ja poissaolosta koskisivat myös ylempää ammattikorkeakoulututkintoa suorittamaan otettua opiskelijaa.

Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen koulutustarjonnasta sovitaisiin ammattikorkeakoululain 8 §:ssä tarkoitetuissa tavoitesopimusneuvotteluissa samaan tapaan kuin ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen koulutustarjonnasta.

Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen rahoituksessa noudatet-

taisiin samoja perusteita kuin ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen rahoituksessa. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin tehtäisiin tästä aiheutuvat muutokset. Ammattikorkeakoulujen rahoitusta koskevat säännökset tullaan hallitusohjelman mukaan uudistamaan kuntien yleisen valtionosuusuudistuksen periaatteet huomioon ottaen.

Nykyiset erikoistumisopinnot jäisivät edelleen palvelemaan muita työelämän kannalta merkittäviä, mutta lyhyempiä täydennyskoulutustarpeita. Ammatillisiin jatkotutkintoihin johtavia erikoistumisopintoja ei ammattikorkeakouluissa ole otettu käyttöön. Sitä koskeva säännös ammattikorkeakouluasetuksessa on tarkoitus kumota tarpeettomana.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset vaikutukset

Jatkotutkintoon johtavan koulutuksen rahoituksessa noudatetaan ammattikorkeakoulun jatkotutkinnon kokeilusta annetun lain 11 §:n mukaan, mitä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa säädetään ammatillisten erikoistumisopintojen rahoituksesta. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 20 §:n 4 momentin mukaan ammatillisten erikoistumisopintojen yksikköhinta on sama kuin ammattikorkeakoululle määrätty yksikköhinta. Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen rahoituksessa noudatettaisiin samoja perusteita kuin ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen rahoituksessa.

Aikuiskoulutus sisältää ammattikorkeakoulututkintoon johtavan aikuiskoulutuksen, ammatilliset erikoistumisopinnot ja jatkotutkintokokeilun. Työvoiman koulutusrakenteen muuttuessa aikuiskoulutusta on tarpeen kohdentaa uudella tavalla. Opistoasteen tai ammatillisen korkea-asteen tutkintoa ammattikorkeakoulututkinnoksi täydentävien määrä laskee. Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita on työmarkkinoilla noin 120 000. Vuosittain heidän määränsä lisääntyy yli 20 000:lla. Tämän työvoiman koulutustarpeisiin on vastattu erikoistumisopinnoilla, jotka ovat laajoja täydennyskoulutusohjelmia sekä jatkotutkintokokeilulla. Ammattikorkeako-

lututkinnon suorittaneiden koulutustarve on jatkuvassa kasvussa. Jatkotutkintokokeilulla ja ehdotetuilla ylemmillä ammattikorkeakoulututkinnoilla pyritään aiempaa korkeatasoisempaan työelämäläheiseen koulutukseen. Kansainvälisen arvioinnin mukaan kokeilussa tähän tavoitteeseen on päästy. Ylempien ammattikorkeakoulututkintojen tullessa entisen laajuisia erikoistumisopintoja ei enää tarvita nykyistä määrää. Jatkossa tarvitaan enemmän lyhyempiä 30 opintopisteen laajuisia erikoistumisopintoja.

Esitys ei aiheuta lisäkustannuksia valtiolle eikä kunnille. Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot rahoitetaan kohdentamalla ammattikorkeakoulujen aikuiskoulutuksen määrärahoja uudelleen.

3.2. Vaikutukset opiskelijoiden asemaan

Esitys parantaa ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden mahdollisuuksia työelämäläheisiin jatko-opintoihin ammattikorkeakoulussa.

Ylemmän ammattikorkeakoulututkintoon johtavat opinnot on mahdollista suorittaa myös työn ohessa ja osittain omaan työyhteisöön liittyen siten, että myös opintoihin liittyvät tavoitteet tulevat täytetyiksi. Väestön ikääntyessä ja työikäisen väestön vähentyessä tällä on myönteistä vaikutusta työvoiman tarjontaan.

Esitys lisää suomalaisten korkeakoulututkintojen kansainvälistä vertailtavuutta ja helpottaa opiskelijoiden liikkuvuutta sekä kansainvälisesti että kotimaisten ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen välillä. Niin sanotun Bolognan prosessin mukaisesti sekä ammattikorkeakouluissa että yliopistoissa olisi kahden syklin tutkintorakenne. Ammattikorkeakouluissa ovat ammattikorkeakoulututkinnot ja ylempät ammattikorkeakoulututkinnot ja yliopistoissa alemmat ja ylempät korkeakoulututkinnot, minkä lisäksi yliopistoissa ovat jatkotutkintoina suoritettavat lisensiaatin ja tohtorin tutkinnot. Ammattikorkeakoulut ja yliopistot päättävät valintaperusteista itse ja ottavat itse opiskelijat. Ammattikorkeakoulututkinto ja alempi korkeakoulututkinto tuottavat tasollisesti samanlaisen muodollisen jatko-opintokelpoisuuden. Valtioneuvoston vuosille 2003—2008 hyväksymän koulutuk-

sen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman mukaan tutkintojen tavoitteissa ja sisällöissä olevien erojen vuoksi samalla alalla tutkinnon suorittaneelle, korkeakoululaitoksen sektorilta toiselle siirtyvälle opiskelijalle voidaan asettaa enintään vuoden opintoja vastaava määrä täydentäviä opintoja jatko-opinto-oikeuden saamisen edellytykseksi.

Lähtökohtana ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavissa opinnoissa on, että työelämässä jo olevat, ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet syventävät ammatillista osaamistaan ja suorittavat tutkinnon, minkä jälkeen he jatkavat työelämän tehtävissä. Tutkijakoulutuksen järjestäminen kuuluu yliopistojen tehtäviin. Yliopistot päättävät tutkijakoulutuksen valintaperusteista ja valitsevat itse opiskelijat siihen. Ylempään ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneen henkilön pyrkiessä tieteellisiin jatko-opintoihin yliopistossa yliopisto arvioi, onko hänellä riittävät valmiudet tutkijakoulutukseen vai tarvitseeko hän ja missä määrin lisäopintoja.

Esitys merkitsee myös sitä, että ylempään ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneella on mahdollisuus hakeutua ammattikorkeakoulun lehtorin virkoihin tai tehtäviin, mikäli hän muutoin täyttää kelpoisuusvaatimukset. Tätä kannattaa myös kansainvälinen arviointiryhmä loppuraportissaan. Ammattikorkeakouluissa voisi siten vastaisuudessa olla tarpeen mukaan sekä ammattikorkeakoulusta että yliopistosta valmistuneita lehtoreita.

4. Asian valmistelu

4.1. Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Hallitusohjelma

Pääministeri Matti Vanhasen hallituksen ohjelmassa todetaan, että ammattikorkeakoulun tutkintojen asema ja niiden tuottama kelpoisuus korkeakoulututkintojen järjestelmässä selkeytetään. Ammattikorkeakoulujen jatkotutkinnot arvioidaan ja saatujen tulosten pohjalta selvitetään mahdollisuudet niiden käyttöönottoon eri opiskelualoilla.

Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma

Valtioneuvoston vuosille 2003—2008 hyväksymän koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman mukaan ammattikorkeakoulujen jatkotutkintojärjestelmä vakiinnutetaan ja jatkotutkintojen asema korkeakoulututkintojen järjestelmässä vahvistetaan.

Kehittämissuunnitelmassa todetaan, että ammattikorkeakoulujen jatkotutkintokokeilun arvioinnin tulokset huomioon ottaen eduskunnalle annetaan hallituksen esitys ammattikorkeakoulujen tutkintojärjestelmän kehittämisestä siten, että uudet säädökset ovat voimassa jatkotutkintokokeilun loppuessa vuonna 2005. Ammattikorkeakoulun jatkotutkinnot vakinaistava hallituksen esitys annetaan eduskunnalle siten, että se voidaan saattaa voimaan heti kokeilukauden päättyessä. Tässä yhteydessä selvitetään käytettävä tutkinnon nimi, joka jatkotutkintoa paremmin kuvaa tutkinnon luonnetta ja rinnastaa sen oikealla tavalla muihin korkeakoulututkintoihin. Lisäksi arvioidaan tarvittava työkokemus.

Ammattikorkeakoulujen jatkotutkintokoulutus suunnataan kehittämissuunnitelman mukaan eri aloille ja ammattikorkeakouluihin siten, että ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden mahdollisuus työelämäläheisiin jatko-opintoihin on todellinen, eri alojen työelämätarpeet tulevat huomioiduiksi ja siten, että ammattikorkeakouluverkko ei jakaudu tavoitteiltaan eritasoisiksi korkeakouluiksi. Ammattikorkeakoulujen jatkotutkintoja kehitetään aikuisille soveltuvia työelämäläheisiä tutkintoina.

Ammattikorkeakoulujen jatkotutkintoon johtavan koulutuksen tarjonnan mitoittamisen pitkän aikavälin tavoitteena on kehittämissuunnitelman mukaan, että jatkotutkinnon voi suorittaa noin 20 prosenttia perustutkinnon suorittaneista.

Ammattikorkeakoulun jatkotutkinnon kokeilun arviointi

Ammattikorkeakoulun jatkotutkinnon kokeilusta annetun lain 12 §:n mukaan kokeilut arvioi Korkeakoulujen arviointineuvosto kokeilukauden aikana. Hallituksen esityksen

(HE 21/2001 vp) perusteluissa lähdettiin siitä, että Korkeakoulujen arviointineuvostolta pyydetään arvio jatkotutkintokokeilusta vuosina 2003 ja 2004. Myös eduskunnan sivistysvaliokunta piti mietinnössään (SiVM 5/2001 vp) kokeilukauden aikaista arviointia tärkeänä ja katsoi, että kokeilun kuluessa tehtävän arvioinnin tulokset on hyödynnettävä niin, että syntyvät hyvät käytännöt voidaan tehokkaasti levittää koulutuksen ja työelämän kehittämiseksi.

Arviointineuvosto toteutti arvioinnin kaksiosaisena siten, että väliarviointi oli vuonna 2003 ja kansainvälinen loppuarviointi vuonna 2004. Korkeakoulujen arviointineuvoston väliarvioinnin raportti (Korkeakoulujen arviointineuvoston julkaisu 1:2004) valmistui tammikuussa 2004. Siinä arvioitiin kokeilun lähtökohtia ja käynnistymisvaihetta. Väliarvioinnin suorittanut arviointiryhmä painotti muun muassa tutkintojen työelämälähtöisyyttä, niitä koskevan tutkimustiedon lisäämistä sekä jatkotutkintojen kehittämistä yliopistojen maisteritutkintoihin verrattavina tutkintoina.

Arviointiryhmän mukaan ammattikorkeakoulujen verkostoitumista ja yhteistyötä koulutusalojen sisällä ja niiden välillä tulisi tukea nykyistä enemmän. Korkeakoulujärjestelmän kehittäminen ja eurooppalaisen korkeakoulutusalueen muotoutuminen edellyttävät ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen yhteistyön lisäämistä ja molempien sektorien selkeää profiloitumista.

Ammattikorkeakoulujen jatkotutkintojen työelämälähtöisyydestä suhteessa yliopistojen maisteritutkintoihin tulee arviointiryhmän mukaan pitää kiinni. Samalla on huolehdittava siitä, että jatkotutkintoa kehitetään kansainvälisesti vertailukelpoisena master-tason tutkintona, joka tuottaa yleisiä maisteritason työelämävalmiuksia. Jatkotutkintoon kuuluvista koulutusohjelmista valmistuville tulee olla olemassa määritelty tutkintonimike.

Jatkotutkinto-opiskelijoiden kelpoisuusvaatimuksena oleva työelämäkokemus on arviointiryhmän mielestä säilytettävä. Tulevaisuudessa koulutuksen ja työn vuorottelu ja elinikäinen oppiminen tulevat olemaan yhä tärkeämpiä kaikilla ammattialoilla. Ammattikorkeakoulun perustutkinnon tai vastaavan jälkeen vaadittavan työkokemuksen pituudesta on kuitenkin arviointiryhmän mielestä

syitä keskustella. Pohdittavan arvoiseksi asiaksi nähdään myös se, onko tavoitteiden saavuttamisen kannalta oleellista, että koko vaadittava työkokemus sijoittuu tutkinnon suorittamisen jälkeiseen aikaan.

Koulutuksen ja työn yhdistäminen on haasteellista opiskelijalle, koulutuksen järjestäjälle ja työnantajille. Arviointiryhmä katsoi, että onnistuneiden pedagogisten ratkaisujen levittämiseksi, on syytä entisestään tehostaa pedagogista verkostoitumista, tiedonvälitystä ja koulutusta. Ammattikorkeakoulujen opettajien lisäksi koulutusta tulisi kohdentaa myös työelämän mentorointitoimintaan, jolloin kaikki tahot saadaan paremmin kytkettyä jatkokutkinnon koulutuksellisten tavoitteiden taakse. Samoin tarvitaan jatkokutkintokoulutuksen pedagogista tutkimusta sekä ammattikorkeakoulujen ja työelämän välisiin suhteisiin liittyvää tutkimusta.

Jatkokutkintokoulutukseen keskeisenä kuuluva opinnäytetyö on arviointiryhmän mielestä syytä jatkossakin määritellä työelämän kehittämistehtävänä. Tärkeää olisi kuitenkin pohtia, mikä tekee jatkokutkinnon opinnäyteteestä korkeakoulun opinnäytetyön ja miten se eroaa perustutkinnon opinnäytetyöstä. Samanaikaisesti on pidettävä huoli siitä, että koulutukseen osallistuminen ei edellytä opiskelijalta työpaikkaa. Opinnäytetyön tekemistä ja jatkokutkintokoulutusta on syytä kyteä entistä enemmän ammattikorkeakoulujen omaan tutkimus- ja kehittämistoimintaan ja alueellisiin strategioihin.

Kansainvälisessä loppuarvioinnissa arviointiin kokeilua ja sen tavoitteiden toteutumista kokonaisuutena. Painopisteinä olivat jatkokutkinnoille ja kokeilulle asetettujen laadullisten ja korkeakoulupoliittisten tavoitteiden toteutuminen, jatkokutkinnon merkitys ja asema tutkintojärjestelmässä sekä jatkokutkintokokeilua ohjannut korkeakoulupoliittika. Loppuarviointi julkistettiin marraskuussa 2004.

Kansainvälisen arviointiryhmän mukaan korkeakoulutuksen duaalimalli nauttii Suomessa laajaa kannatusta. Ammattikorkeakoulut keskittyvät työelämän moninaisiin tarpeisiin ja yliopistot kiinnittävät huomionsa enemmän tieteelliseen opetukseen ja tutkimukseen. Arviointiryhmä tukee hallituksen kantaa korkeakoulutuksen duaalimalliin sitoutumisesta.

Kansainvälinen arviointiryhmä tukee hallituksen tavoitetta, jonka mukaan ammattikorkeakoulujen jatkokutkintojen koulutusohjelmat tulisi vakinaistaa lainsäädännöllisin keinoin. Koulutusohjelmat vastaavat vaatimustasoltaan muiden maiden samankaltaisia jatkokutkinto-ohjelmia. Koulutusohjelmien opintoviikot täyttävät Bolognan prosessin vaatimukset. Jatkokutkinnon koulutusohjelman hyväksyttävästi suorittaneiden opiskelijoiden tulisi arviointiryhmän mukaan saada käyttää tutkintonimikettä 'maisteri' (Master). Tutkinnon ala ja siitä seuraava pätevyys tulee esittää samoin kuin yliopistossa (maisteri ja ammattiala).

Arviointiryhmä on havainnut tiettyä selvyyttä ja hämmennystä työelämän tarpeiden ja jatkokutkintojen koulutusohjelmien suhteesta käytävässä keskustelussa. Ammattikorkeakoulujen jatkokutkinto-ohjelmat ja yliopistojen master-ohjelmat eivät vastaa samoihin työelämätarpeisiin. Arviointiryhmä katsoo myös, että ammattikorkeakoulun jatkokutkinnon suorittaneiden tulee olla sekä työnhakutilanteessa että palkkauksessa yliopistollisen maisterin tutkinnon suorittaneiden kanssa tasa-arvoisessa asemassa.

Arviointiryhmä suosittelee, että oman alansa työkokemusta jo ennen ammattikorkeakoulun perustutkinnon suorittamista hankkineilla varttuneilla opiskelijoilla olisi tulevan lain nojalla mahdollisuus hakeutua jatkokutkinto-opiskelijaksi poikkeuksellisesti jo ennen nykyisen työkokemusvaatimuksen täyttymistä. Ammattikorkeakoulun jatkokutkinnon suorittaneilla tulee arviointiryhmän mukaan olla yliopistollisen maisterin tutkinnon suorittaneiden kanssa samanarvoiset lähtökohdat edetä ammattikorkeakoulun opettajiksi.

Arviointiryhmän mukaan kaikkien ammattikorkeakoulujen tulisi saada hakea lupaa järjestää jatkokutkinto-ohjelmia kaikilla perustutkintoon oikeuttavilla aloillaan sekä näistä aloista muodostuvia monialaisia jatkokutkinto-ohjelmia. On huomattava, että oikeus jatkokutkintoluvan hakemiseen ei välttämättä kuitenkaan aina johda hakemusten hyväksymiseen. Ministeriön tai siitä riippumattoman valintaelimen tulisi hyväksyä tai hylätä koulutusohjelmaesitykset seuraavien kriteereiden perusteella: 1) työmarkkinoiden tarve, 2) alueen muu koulutustarjonta ja koulutuksen alu-

eellinen kattavuus, 3) koulutusohjelmien laatu, rakenne ja sisältö sekä 4) opiskelijamäärän minimitaso, jolla koulutusohjelmat voivat olla rahoituksellisesti ja sisällöllisesti elinkelpoisia.

4.2. Valmistelu

Opetusministeriössä laaditun, ammattikorkeakoulun jatkotutkintojen vakinaistamista koskevan muistion pohjalta järjestettiin 10 päivänä kesäkuuta 2004 kuulemis- ja keskustelutilaisuus, johon osallistui Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto ARENE ry:n, Suomen Ammattikorkeakouluopiskelijayhdistysten Liitto SAMOK ry:n, Opettajien ammattijärjestö OAJ ry:n ja Suomen kuntaliitto ry:n sekä keskeisten työmarkkinajärjestöjen edustajat. Lausunnot pyydettiin myös Suomen yliopistojen rehtorien neuvostolta ja Suomen ylioppilaskuntien liitolta. Yleisesti katsottiin, että jatkotutkinnot tulevat vakinaistumaan, jatkotutkintojen kehittämisen on perustuttava työelämän tarpeisiin, kansainvälisen arvioinnin tulokset ovat oleellisia etenemisestä päätettäessä ja että korkeakoulusektoreiden erilainen profiloituminen on tärkeää. Useimpien mielestä jatkotutkinnot tulisi suunnata kaikille koulutusaloille ja koulutusohjelmia koskevassa päätöksenteossa omaksua samanlainen menettely kuin ammattikorkeakoulututkinnon osalta. Katsottiin myös, että jatkotutkinnon aseman määrittely korkeakoulututkintojen järjestelmässä on oleellista. Sen sijaan kysymys sopivasta tutkintonimikkeestä jakaa mielipiteitä. Työkemusvaatimus halutaan säilyttää, mutta sen laajuudesta ja kertymisajankohdasta erilaisia näkemyksiä.

Opetusministeriössä valmisteltiin virkamiestyönä ensimmäinen luonnos hallituksen

esitykseksi ammattikorkeakoulujen tutkintojärjestelmän kehittämisestä. Esitysluonnoksesta järjestettiin 26 päivänä lokakuuta 2004 kuulemis- ja keskustelutilaisuus, johon osallistui edellä mainitut tahot. Yleisesti katsottiin, että ylemmistä ammattikorkeakoulututkinnoista tulisi kansainvälisissä yhteyksissä käyttää nimeä master ja että ylempään ammattikorkeakoulututkinnon tulisi tuottaa sama kelpoisuus kuin ylempät korkeakoulututkinnot. Lisäksi korostettiin ammattikorkeakoulujen verkostoitumista tarpeen mukaan koulutuksen järjestämisessä ja ylempään ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden rekrytointimahdollisuutta ammattikorkeakoulujen opettajiksi. Suomen yliopistojen rehtorien neuvosto suhtautui varauksellisesti luonnokseen.

4.3. Lausunnot

Ammattikorkeakoulun jatkotutkinnon koekilusta tehdyn kansainvälisen arvioinnin valmistuttua marraskuussa 2004 järjestettiin 15 päivänä joulukuuta 2004 esitysluonnoksesta kuulemistilaisuus, johon kutsuttiin edellä mainitut tahot. Lausunnonantajat pitivät yleisesti esitysluonnosta onnistuneena ja katsoivat myös kansainvälisen arvioinnin tukevan sitä. Monissa lausunnoissa esitettiin kuitenkin useita huomautuksia esityksen yksityiskohdista. Muutoksia esitettiin muun muassa ylempää ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin vaadittavaa työkokemusta ja tutkinnon tuottamaa kelpoisuutta koskeviin kohtiin. Kuulemistilaisuudessa esitetyt huomautukset on mahdollisuuksien mukaan pyritty ottamaan huomioon esitystä valmisteltaessa.

Esitysluonnoksesta on käyty kuntalain (365/1995) 8 §:ssä tarkoitettua neuvottelua.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Ammattikorkeakoululaki

18 §. Tutkinnot ja niiden perusteet. Pykälän 1 momentissa säädetään ammattikorkeakoulututkinnosta. Momenttia muutettaisiin kaksiportaiseen tutkintorakenteeseen siirtymisen vuoksi. Ammattikorkeakoulussa voitaisiin ehdotuksen mukaan suorittaa ammattikorkeakoulututkintoja ja ylempiä ammattikorkeakoulututkintoja. Tavoitteena on, että jatko-opiskelupaikkoja lisätään siten, että vuonna 2008 noin 2000 ammattikorkeakoulututkinnon suorittanutta aloittaa ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavat opinnot.

Ammattikorkeakoulussa suoritettavien tutkintojen asemasta korkeakoulututkintojen järjestelmässä ja niiden tuottamasta kelpoisuudesta julkiseen virkaan tai tehtävään säädetäisiin kuten nykyisinkin korkeakoulututkintojen järjestelmästä annetussa asetuksessa. Tarkoituksena on muuttaa asetusta siten, että siihen lisättäisiin ylempät ammattikorkeakoulututkinnot ja että nämä tutkinnot tuottaisivat julkiseen virkaan tai tehtävään saman kelpoisuuden kuin ylempi korkeakoulututkinto.

Pykälän 2 momenttiin sisältyvän valtuutussäännöksen mukaan ammattikorkeakoulututkinnoista, tutkintotavoitteista ja opintojen rakenteesta sekä muista opintojen perusteista säädetään ammattikorkeakouluasetuksella ja määrätään sen nojalla ammattikorkeakoulun tutkintosäännössä. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että sama koskisi myös ylempää ammattikorkeakoulututkintoa.

Ammattikorkeakoulussa suoritettuun ammattikorkeakoulututkintoon liitetään pykälän 3 momentin mukaan asianomaisen koulutusalan nimi sekä tutkintonimike ja tarvittaessa lyhenne AMK. Tutkinnoista säädetään tarkemmin ammattikorkeakouluasetuksen 3 §:ssä. Samaa menettelyä ehdotetaan käytettäväksi myös ylempien ammattikorkeakoulututkintojen osalta kuitenkin niin, että niihin liitetään aina lyhenne ylempi AMK.

19 §. Koulutusohjelmat ja opetussuunnitelmat. Pykälän 1 momentin mukaan ammattikorkeakoulututkintoon johtavat opinnot jä-

jestetään koulutusohjelmina. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että sama koskisi myös ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavia opintoja.

Pykälän 2 momentissa säädetään ammattikorkeakoulututkintoon johtavien koulutusohjelmien ja niiden opetussuunnitelmien laajuudesta. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavien koulutusohjelmien ja niiden opetussuunnitelmien laajuudesta. Ne olisivat laajuudeltaan vähintään yhden lukuvuoden ja enintään puolentoista lukuvuoden päätoimisten opintojen mittaisia. Laajuus olisi siten sama kuin ammattikorkeakoulun jatkotutkinnon kokeilussa.

20 §. Kelpoisuus ammattikorkeakouluopintoihin. Pykälässä säädetään kelpoisuudesta ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että 1 ja 2 momentissa säädetäisiin kelpoisuudesta ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin ja 3 momentissa kelpoisuudesta ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin. Kelpoisuuden ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin tuottaisi soveltuvalla alalla suoritettu ammattikorkeakoulututkinto tai muu soveltuva korkeakoulututkinto kuten ammattikorkeakoulun jatkotutkinnon kokeilussa.

Myös jatkotutkinnon kokeilussa hakijoilta vaadittu vähintään kolmen vuoden työkokemus asianomaiselta alalta säilytettäisiin. Opistoasteen tai ammatillisen korkea-asteen tutkinnon suorittaneilla henkilöillä, jotka ovat sittemmin suorittaneet soveltuvan ammattikorkeakoulututkinnon, on usein aikaisemman koulutuksen jälkeen hankittua työkokemusta asianomaiselta alalta. Sen vuoksi voimaantulosäännöksen 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan tällaisilta hakijoilta ammattikorkeakoulun hakinnan mukaan riittäisi, että vain osa vaadittavasta työkokemuksesta on hankittu ammattikorkeakoulututkinnon jälkeen. Käsi- ja taideoollisuusalalla, viestintä- ja kuvataidealalla, teatteri- ja tanssialalla sekä musiikkialalla, joilla ei aina työskennellä työsuhteessa, vaadittavan työkokemuksen asemesta voitaisiin vaatia vastaavan pituinen taiteellinen toimin-

ta. Vaadittavan työkokemuksen sisältö jää kaikissa tapauksissa viime kädessä ammattikorkeakoulun harkittavaksi.

24 §. Opiskeluoikeus. Pykälän 1 momenttiin sisältyvät säännökset ammattikorkeakoulututkintoa suorittamaan otetun opiskelijan opiskeluoikeudesta. Opiskelijalla on oikeus suorittaa ammattikorkeakoulututkintoon johtavat opinnot asianomaisen koulutusohjelman ja sen opetussuunnitelmien sekä ammattikorkeakoulun tutkintosäännössä määrättyjen perusteiden mukaisesti. Tämä opiskeluoikeus ehdotetaan vastaavalla tavalla koskemaan myös opiskelijaa, joka on otettu suorittamaan ylempää ammattikorkeakoulututkintoa.

26 §. Opetuksen maksuttomuus. Pykälässä säädetään ammattikorkeakoulututkintoon johtavan opetuksen maksuttomuudesta opiskelijalle. Opetuksen maksuttomuus laajennettaisiin koskemaan myös ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavaa opetusta.

39 §. Ammattikorkeakoulun nimen ja tutkintonimikkeen käyttö. Pykälässä säädetty ammattikorkeakoulun nimen ja ammattikorkeakoulun tutkintonimikkeiden suoja laajennettaisiin koskemaan myös ammattikorkeakoulussa suoritettuja ylempiä ammattikorkeakoulututkintoja.

1.2. Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta

20 §. Ammattikorkeakoulujen yksikköhinnat. Ammattikorkeakoulun jatkotutkinnon kokeilusta annetussa laissa tarkoitettun jatkotutkintoon johtavan koulutuksen rahoituksessa noudatetaan mitä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa ja sen nojalla säädetään ammatillisten erikoistumisopinnojen rahoituksesta. Ammatillisten erikoistumisopinnojen yksikköhinta on lain 20 §:n 4 momentin mukaan sama kuin ammattikorkeakoululle määrätty yksikköhinta.

Ammattikorkeakoulujen yksikköhinnat opiskelijaa kohti lasketaan lain 20 §:n 1 momentin mukaan joka toinen vuosi ammattikorkeakoulututkinnoittain. Kuhunkin tutkintoon johtavasta koulutuksesta yksikköhintojen määräämistä edeltäneenä vuonna kaikissa ammattikorkeakouluissa aiheutuneet valtakunnalliset kokonaiskustannukset jaetaan tutkintoa suorittavien ja valtionosuuden myön-

tämisen perusteena käytettävien opiskelijoiden yhteismäärällä mainittuna vuonna. Ylempiä ammattikorkeakoulututkintoja suorittavien opiskelijoiden määrä tulee olemaan ammattikorkeakoulututkintoa suorittavien opiskelijoiden määrään verrattuna niin pieni, ettei niille ole tarkoituksenmukaista laskea omia yksikköhintoja. Sen vuoksi mainitun 20 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että yksikköhintoja tutkinnoittain laskettaessa ammattikorkeakoulututkintoon johtavaa koulutusta ja ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavaa koulutusta tarkasteltaisiin yhtenä kokonaisuutena.

Rahoituksen määräämisessä käytettävien opiskelijamäärien laskemisesta säädetään lain 44 §:n mukaan tarkemmin asetuksella. Ammattikorkeakoulussa opiskelijamääriin lasketaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun asetuksen (806/1998) 15 §:n 2 momentin mukaan ammattikorkeakoulututkintoa ja ammatillisia erikoistumisopinnoita suorittavat opiskelijat. Asetukseen tehtäisiin ehdotetusta ylemmästä ammattikorkeakoulututkinnosta aiheutuvat muutokset.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ammattikorkeakouluasetukseen lisättäisiin säännökset ylempään ammattikorkeakoulututkinnon rakenteesta, laajuudesta ja tavoitteista sekä opintojen suorittamisesta. Asetukseen otettaisiin myös säännökset ylempien ammattikorkeakoulututkintojen tutkintonimikkeistä. Asetuksen 12 §:n säännös ammatillisiin jatkotutkintoihin johtavista erikoistumisopinnoista, jota ei ole otettu käyttöön ammattikorkeakouluissa, kumottaisiin tarpeettomana.

Ammattikorkeakoulujen yhteishakujärjestelmästä annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:ssä tarkoitettuihin yhteishaun ulkopuolella oleviin koulutuksiin lisättäisiin ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavat opinnot.

Korkeakoulututkintojen järjestelmästä annettuun asetukseen lisättäisiin säännökset ylemmistä ammattikorkeakoulututkinnoista ja niiden asemasta korkeakoulututkintojen järjestelmässä.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta

annettuun asetukseen tehtäisiin ylemmstä ammattikorkeakoulututkinnosta aiheutuvat muutokset.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä elokuuta 2005. Ammattikorkeakoulun jatkotutkinnon kokeilusta annettu laki on voimassa vuoden 2005 heinäkuun loppuun. Koulutus voisi näin ollen jatkua katkeamatta. Uusien ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavien koulutusohjelmien ja niiden

opetussuunnitelmien valmistelu vaatii riittävästi aikaa. Sen vuoksi voimaantulosäännöksen 2 momentissa ehdotetaan, että ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtava koulutus voidaan lain tultua voimaan aloittaa opetusministeriön päätöksellä niillä aloilla ja niissä ammattikorkeakouluissa, jotka ovat olleet mukana ammattikorkeakoulun jatkotutkinnon kokeilussa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**ammattikorkeakoululain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 9 päivänä toukokuuta 2003 annetun ammattikorkeakoululain (351/2003) 18 §, 19 §:n 1 ja 2 momentti, 20 §, 24 §:n 1 momentti, 26 §:n 1 momentti ja 39 §:n 2 momentti seuraavasti:

18 §

Tutkinnot ja niiden perusteet

Ammattikorkeakoulussa voidaan suorittaa ammattikorkeakoulututkintoja ja ylempiä ammattikorkeakoulututkintoja. Ammattikorkeakoulussa suoritettavat tutkinnot ovat korkeakoulututkintoja. Tutkintojen asemasta korkeakoulututkintojen järjestelmässä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Ammattikorkeakoulussa suoritettavista tutkinnoista, tutkintotavoitteista ja opintojen rakenteesta sekä muista opintojen perusteista säädetään valtioneuvoston asetuksella ja määrätään sen nojalla ammattikorkeakoulun tutkintosäännössä.

Ammattikorkeakoulussa suoritettuun tutkintoon liitetään asianomaisen koulutusalan nimi sekä tutkintonimike ja ammattikorkeakoulututkinnon osalta tarvittaessa lyhenne AMK ja ylempään ammattikorkeakoulututkinnon osalta lyhenne ylempi AMK. Tutkinnoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

19 §

Koulutusohjelmat ja opetussuunnitelmat

Ammattikorkeakoulussa suoritettavaan tutkintoon johtavat opinnot järjestetään koulutusohjelmina sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään ja sen nojalla ammattikorkeakoulun tutkintosäännössä määrätään.

Ammattikorkeakoulututkintoon johtavien koulutusohjelmien ja niiden opetussuunnitelmien tulee olla laajuudeltaan vähintään kolmen ja enintään neljän lukuvuoden päätoimisten opintojen mittaisia. Erityisestä syystä tutkinto voi olla neljääkin vuotta laajempi. Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavien koulutusohjelmien ja niiden opetussuunnitelmien tulee olla laajuudeltaan vähintään yhden lukuvuoden ja enintään puoleltoista vuoden päätoimisten opintojen mittaisia.

20 §

Kelpoisuus ammattikorkeakouluopintoihin

Ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin voidaan ottaa opiskelijaksi henkilö, joka on suorittanut:

1) lukion oppimäärän tai ylioppilastutkinnon;

2) ammatillisen perustutkinnon tai sitä vastaavat aikaisemmat opinnot sen mukaan kuin opetusministeriön asetuksella tarkemmin säädetään;

3) ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998) tarkoitetun ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai niitä vastaavan aikaisemman tutkinnon sen mukaan kuin opetusministeriön asetuksella tarkemmin säädetään; taikka

4) edellä 1—3 kohdassa tarkoitettuja tutkintoja vastaavat ulkomaiset opinnot.

Ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin

opintoihin voidaan ottaa opiskelijaksi myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu henkilö, jolla ammattikorkeakoulu katsoo olevan riittävät tiedot ja taidot opintoja varten.

Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin voidaan ottaa opiskelijaksi henkilö, joka on suorittanut soveltuvan ammattikorkeakoulututkinnon tai muun soveltuvan korkeakoulututkinnon ja jolla on vähintään kolmen vuoden työkokemus asianomaiselta alalta. Käsi- ja taideteollisuusalalla, viestintä- ja kuvataidealalla, teatteri- ja tanssialalla ja musiikkialalla työkokemuksen asemesta voidaan vaatia vastaavan pituinen taiteellinen toiminta.

24 §

Opiskeluoikeus

Opiskelijalla on oikeus suorittaa ammattikorkeakoulututkintoon tai ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavat opinnot asianomaisen koulutusohjelman ja sen opetussuunnitelmien sekä ammattikorkeakoulun tutkintosäännössä määrättyjen perusteiden mukaisesti.

26 §

Opetuksen maksuttomuus

Ammattikorkeakoulututkintoon ja ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtava opetus on opiskelijalle maksutonta.

39 §

Ammattikorkeakoulun nimen ja tutkintonimikkeen käyttö

Ammattikorkeakoulututkinnon ja ylempään ammattikorkeakoulututkinnon tutkintonimikettä saa käyttää vain ammattikorkeakoulussa suoritetuista tutkinnoista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtava koulutus voidaan lain tultua voimaan aloittaa opetusministeriön päätöksellä niillä aloilla ja niissä ammattikorkeakouluissa, jotka ovat olleet mukana ammattikorkeakoulun jatkotutkinnon kokeilusta annetussa laissa (645/2001) tarkoitetussa kokeilussa.

Opistoasteen tai ammatillisen korkeasteen tutkinnon suorittaneelta, joka on sittemmin suorittanut soveltuvan ammattikorkeakoulututkinnon, voidaan 20 §:n 3 momentin mukaan vaadittavaksi työkokemukseksi ammattikorkeakoulun harkinnan mukaan hyväksyä vähintään kolmen vuoden työkokemus asianomaiselta alalta, josta vähintään vuosi ammattikorkeakoulututkinnon jälkeen.

2.

Laki**opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 20 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lain (635/1998) 20 §:n 1 momentti seuraavasti:

20 §

Ammattikorkeakoulujen yksikköhinnat

Ammattikorkeakoulujen yksikköhinnat opiskelijaa kohden lasketaan joka toinen vuosi tutkinnoittain siten, että kuhunkin tutkintoon johtavasta koulutuksesta yksikköhintojen määräämistä edeltäneenä vuonna kaikissa ammattikorkeakouluissa aiheutuneet valtakunnalliset kokonaiskustannukset jaetaan tutkintoa suorittavien ja valtionosuuden myöntämisen perusteena käytettävien opiskelijoiden yhteismäärällä mainittuna vuonna.

Jos tutkintoon johtavasta koulutuksesta aiheutuneita kustannuksia ei ole mahdollista selvittää, lasketaan yksikköhinta asianomaiseen tutkintoon johtavan koulutuksen arvioitujen kokonaiskustannusten perusteella. Yksikköhintoja tutkinnoittain laskettaessa ammattikorkeakoulututkintoon johtava koulutus ja ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtava koulutus katsotaan yhdeksi kokonaisuudeksi.

 Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 .

 Helsingissä 4 päivänä maaliskuuta 2005

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Opetusministeri *Tuula Haatainen*

1.

Laki**ammattikorkeakoululain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 9 päivänä toukokuuta 2003 annetun ammattikorkeakoululain (351/2003) 18 §, 19 §:n 1 ja 2 momentti, 20 §, 24 §:n 1 momentti, 26 §:n 1 momentti ja 39 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

18 §

Tutkintojen perusteet

Ammattikorkeakoulututkinto on korkeakoulututkinto. Ammattikorkeakoulututkintojen asemasta korkeakoulututkintojen järjestelmässä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Ammattikorkeakoulututkinnoista, tutkintotavoitteista ja opintojen rakenteesta sekä muista opintojen perusteista säädetään valtioneuvoston asetuksella ja määrätään sen nojalla ammattikorkeakoulun tutkintosäännössä.

Ammattikorkeakoulussa suoritettuun ammattikorkeakoulututkintoon liitetään asianomaisen koulutusalan nimi sekä tutkintonimike ja tarvittaessa lyhenne AMK. Tutkinnoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

19 §

Koulutusohjelmat ja opetussuunnitelmat

Ammattikorkeakoulututkintoon johtavat opinnot järjestetään koulutusohjelmina sen

Ehdotus

18 §

Tutkinnot ja niiden perusteet

Ammattikorkeakoulussa voidaan suorittaa ammattikorkeakoulututkintoja ja ylempiä ammattikorkeakoulututkintoja. Ammattikorkeakoulussa suoritettavat tutkinnot ovat korkeakoulututkintoja. Tutkintojen asemasta korkeakoulututkintojen järjestelmässä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Ammattikorkeakoulussa suoritettavista tutkinnoista, tutkintotavoitteista ja opintojen rakenteesta sekä muista opintojen perusteista säädetään valtioneuvoston asetuksella ja määrätään sen nojalla ammattikorkeakoulun tutkintosäännössä.

Ammattikorkeakoulussa suoritettuun tutkintoon liitetään asianomaisen koulutusalan nimi sekä tutkintonimike ja ammattikorkeakoulututkinnon osalta tarvittaessa lyhenne AMK ja ylempään ammattikorkeakoulututkinnon osalta lyhenne ylempi AMK. Tutkinnoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

19 §

Koulutusohjelmat ja opetussuunnitelmat

Ammattikorkeakoulussa suoritettavaan tutkintoon johtavat opinnot järjestetään kou-

mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään ja sen nojalla ammattikorkeakoulun tutkintosäännössä määrätään.

Koulutusohjelmien ja niiden opetussuunnitelmien tulee olla laajuudeltaan vähintään kolmen ja enintään neljän lukuvuoden päätoimisten opintojen mittaisia. Erityisestä syystä tutkinto voi olla neljääkin vuotta laajempi.

lutusohjelmina sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään ja sen nojalla ammattikorkeakoulun tutkintosäännössä määrätään.

Ammattikorkeakoulututkintoon johtavien koulutusohjelmien ja niiden opetussuunnitelmien tulee olla laajuudeltaan vähintään kolmen ja enintään neljän lukuvuoden päätoimisten opintojen mittaisia. Erityisestä syystä tutkinto voi olla neljääkin vuotta laajempi. Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavien koulutusohjelmien ja niiden opetussuunnitelmien tulee olla laajuudeltaan vähintään yhden lukuvuoden ja enintään puoleltoista vuoden päätoimisten opintojen mittaisia.

20 §

Kelpoisuus ammattikorkeakouluopintoihin

Ammattikorkeakouluun voidaan ottaa opiskelijaksi henkilö, joka on suorittanut:

- 1) lukion oppimäärän tai ylioppilastutkinnon;
- 2) ammatillisen perustutkinnon tai sitä vastaavat aikaisemmat opinnot sen mukaan kuin opetusministeriön asetuksella tarkemmin säädetään;
- 3) ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998) tarkoitetun ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai niitä vastaavan aikaisemman tutkinnon sen mukaan kuin opetusministeriön asetuksella tarkemmin säädetään; tai
- 4) edellä 1—3 kohdassa tarkoitettuja tutkintoja vastaavat ulkomaiset opinnot.

Ammattikorkeakouluun voidaan ottaa opiskelijaksi myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu henkilö, jolla ammattikorkeakoulu katsoo olevan riittävät tiedot ja taidot ammattikorkeakouluopintoja varten.

20 §

Kelpoisuus ammattikorkeakouluopintoihin

Ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin voidaan ottaa opiskelijaksi henkilö, joka on suorittanut:

- 1) lukion oppimäärän tai ylioppilastutkinnon;
- 2) ammatillisen perustutkinnon tai sitä vastaavat aikaisemmat opinnot sen mukaan kuin opetusministeriön asetuksella tarkemmin säädetään;
- 3) ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998) tarkoitetun ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai niitä vastaavan aikaisemman tutkinnon sen mukaan kuin opetusministeriön asetuksella tarkemmin säädetään; taikka
- 4) edellä 1—3 kohdassa tarkoitettuja tutkintoja vastaavat ulkomaiset opinnot.

Ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin voidaan ottaa opiskelijaksi myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu henkilö, jolla ammattikorkeakoulu katsoo olevan riittävät tiedot ja taidot opintoja varten.

Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin voidaan ottaa opiskelijaksi henkilö, joka on suorittanut soveltuvan ammattikorkeakoulututkinnon tai muun soveltuvan korkeakoulututkinnon ja jolla on vähintään kolmen vuoden työkokemus asi-

anomaiselta alalta. Käsi- ja taideteollisuusosalalla, viestintä- ja kuvataidealalla, teatteri- ja tanssialalla ja musiikkialalla työkokemuksen asemesta voidaan vaatia vastaavan pituinen taiteellinen toiminta.

24 §

Opiskeluoikeus

Opiskelijalla on oikeus suorittaa ammattikorkeakoulututkintoon johtavat opinnot asianomaisen koulutusohjelman ja sen opetussuunnitelmien sekä ammattikorkeakoulun tutkintosäännössä määrättyjen perusteiden mukaisesti.

24 §

Opiskeluoikeus

Opiskelijalla on oikeus suorittaa ammattikorkeakoulututkintoon tai ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavat opinnot asianomaisen koulutusohjelman ja sen opetussuunnitelmien sekä ammattikorkeakoulun tutkintosäännössä määrättyjen perusteiden mukaisesti.

26 §

Opetuksen maksuttomuus

Ammattikorkeakoulututkintoon johtava opetus on opiskelijalle maksutonta.

26 §

Opetuksen maksuttomuus

Ammattikorkeakoulututkintoon ja ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtava opetus on opiskelijalle maksutonta.

39 §

Ammattikorkeakoulun nimen ja tutkintonimikkeen käyttö

Ammattikorkeakoulututkinnon tutkintonimikettä saa käyttää vain ammattikorkeakoulussa suoritetuista tutkinnoista.

39 §

Ammattikorkeakoulun nimen ja tutkintonimikkeen käyttö

Ammattikorkeakoulututkinnon ja ylempään ammattikorkeakoulututkinnon tutkintonimikettä saa käyttää vain ammattikorkeakoulussa suoritetuista tutkinnoista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtava koulutus voidaan lain tultua voimaan aloittaa opetusministeriön päätöksellä niillä aloilla ja niissä ammattikorkeakouluissa, jotka ovat olleet mukana ammattikorkeakoulun jatkotutkinnon kokeilusta an-

netussa laissa (645/2001) tarkoitetussa kokeilussa.

Opistoasteen tai ammatillisen korkeaasteen tutkinnon suorittaneelta, joka on sittemmin suorittanut soveltuvan ammattikorkeakoulututkinnon, voidaan 20 §:n 3 momentin mukaan vaadittavaksi työkokemuksiksi ammattikorkeakoulun harkinnan mukaan hyväksyä vähintään kolmen vuoden työkokemus asianomaiselta alalta, josta vähintään vuosi ammattikorkeakoulututkinnon jälkeen.

2.

Laki**opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 20 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lain (635/1998) 20 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

20 §

20 §

Ammattikorkeakoulujen yksikköhinnat

Ammattikorkeakoulujen yksikköhinnat

Ammattikorkeakoulujen yksikköhinnat opiskelijaa kohden lasketaan joka toinen vuosi ammattikorkeakoulututkinnoittain siten, että kuhunkin tutkintoon johtavasta koulutuksesta yksikköhintojen määräämistä edeltäneenä vuonna kaikissa ammattikorkeakouluissa aiheutuneet valtakunnalliset kokonaiskustannukset jaetaan tutkintoa suorittavien ja valtionosuuden myöntämisen perusteena käytettävien opiskelijoiden yhteismäärällä mainittuna vuonna. Jos tutkintoon johtavasta koulutuksesta aiheutuneita kustannuksia ei ole mahdollista selvittää, lasketaan yksikköhinta asianomaiseen tutkintoon johtavan koulutuksen arvioitujen kokonaiskustannusten perusteella.

Ammattikorkeakoulujen yksikköhinnat opiskelijaa kohden lasketaan joka toinen vuosi *tutkinnoittain* siten, että kuhunkin tutkintoon johtavasta koulutuksesta yksikköhintojen määräämistä edeltäneenä vuonna kaikissa ammattikorkeakouluissa aiheutuneet valtakunnalliset kokonaiskustannukset jaetaan tutkintoa suorittavien ja valtionosuuden myöntämisen perusteena käytettävien opiskelijoiden yhteismäärällä mainittuna vuonna. Jos tutkintoon johtavasta koulutuksesta aiheutuneita kustannuksia ei ole mahdollista selvittää, lasketaan yksikköhinta asianomaiseen tutkintoon johtavan koulutuksen arvioitujen kokonaiskustannusten perusteella. *Yksikköhintoja tutkinnoittain laskettaessa ammattikorkeakoulututkintoon johtava koulutus ja ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtava koulutus katsotaan yhdeksi kokonaisuudeksi.*

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .*
